

Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniam

9–10 klasės

Rajono (miesto) etapas

2019 m.

ATSAKYMAI

I UŽDUOTIS

1. Moters ir medžio palyginimu.
2. Medeinė (Medeina). Deivę manyta gyvenus miškuose, giriose.
3. Salomėja Nėris. „Diemedžiu žydėsiu“.
4. Just. Marcinkevičius, Maironis.

II UŽDUOTIS

1. Sieja žodis vanduo. Frazeologizmai: *kaip vanduo nuo žąsies* – nekreipė dėmesio, *kaip šaltu vandeniu perpilti* – sujaudinti, išgąsdinti, *vandens lašas neperbėgo* – gerai sutarė, *kaip vandens prisėmęs burną* – tyli, *kaip į vandenį* – dingo, *vandens šaukšte paskandinti* – labai nekęsti.
2. Sakinyje *Kur dingo tos laimingos dieneles...* vartojamas įterpinys rodos; juo reiškiamas autoriaus abejojimas, spėjimas.
3. Skiemenys: *Tu-*, *-riu*, *-nus*, *ku-*, *ma-*, *ne-*, *-(š)te*, *nu-*.
4. Asmeniniai įvardžiai: *jo*, *aš* (2x), *mane* (2x), *mano*, *jis*. Dviskaitos.
5. Sakinys: *Pievose tik arkliai iš lėto pančiais žvangina, o bernai – lyg burnas vandens prisėmę*; jungtukas *o*. Sakinys: *Stasys mokosi vidurinėje, bet nei aš, nei mano tėvai nežinom, kur jis pradingo kaip į vandenį*; jungtukas *bet*.
6. Vidurinėje. Atsakymai gali būti įvairūs, pvz., *vidurinis brolis*, *vidurinės durys*.

III UŽDUOTIS

1. A. Jonas Biliūnas
B. *Vagis*
2. A. Motiejus Valančius
B. *Žemaičių vyskupystė*
3. A. Saulius Tomas Kondrotas
B. *Žalčio žvilgsnis*

IV UŽDUOTIS

1. Deminutyvai: *kryželiu*, *upelį*, *suolelis*, *akmenukais*, *suknelė*, *krūvelė*. *Akmenukais* (*akmuo* – *akmenį*).
2. Neveikiamosios rūšies dalyviai: būtojo laiko – *paženklintas*, *papuoštos*, *nupiešti*, *išklotas*, esamojo laiko – *uginamos*. *Gaivinančiai* – *gaivinantis* (veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis).
3. Vartojamos sutrumpėjusios daiktavardžių formos: *šakom* (dgs. įn.), *plunksnom* (dgs. įn.), *anglim* (vns. įn.), *šonus* (dgs. vt.), *pavėsy* (vns. vt.). Jų galūnės nekirčiuotos, sutrumpėję skiemenys yra trumpieji.

4. Jis rodo veiksmo trukmę – rodo, kad veiksmas tęsiasi. Iš dalelytės (*tebe*).
5. Sukirčiuota atkarpa: *baltà suknėlė, šermukšnių karoliai aūt kāklo, krūvėlė knygų*. Žodyje *baltà*.
6. *Mušketininkas: muškieta*.
7. Medžių pavadinimai: *alksniai, karklai, kaštonas, šermukšnių*.

V UŽDUOTIS

1. c) Antaną Strazdą
2. a) Bitę Vilimaite
3. b) Aristotelis

VI UŽDUOTIS

XVII a. pabaigoje–XIX a. lietuvių kalbą gelbėjo išsilavinę žemaičiai, kurie sukėlė lituanistinį sąjūdį. Prie jo daug prisidėjo lietuvių kalbą aukštinęs pirmosios lietuviškai parašytos Lietuvos istorijos autorius **Simonas Daukantas**. Tautos švietimu ir lietuvių kalba rūpinosi **Laurynas Ivinskis**, parengęs ir išleidęs 17 lietuviškų kalendorių. Nuo 1865 m. Lietuvoje buvo prievarta platinamos **rusiškais** rašmenimis, vadinamąja kirilica, išspausdintos knygos. Spaudos draudimo laikotarpiu vyskupas **Motiejus Valančius** pirmasis organizavo lietuviškų knygų spausdinimą **Prūsijoje** ir gabenimą į Lietuvą. Pirmasis lietuviškas laikraštis **Aušra** pasirodė spaudos draudimo metais ir siekė kelti lietuvių tautinį sąmoningumą. Vėliau leistas laikraštis **Varpas**, kurio pirmųjų numerių redaktorius buvo **Vincas Kudirka**, toliau skatino siekti tautinio atgimimo ir ugdė tautinę savimonę. Atkūrus Lietuvos valstybę, 1922 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje lietuvių kalba tapo **valstybine** kalba.

VII UŽDUOTIS

1. 6
2. 7
3. 5
4. 3
5. 1
6. 2
7. 8
8. 4

VIII UŽDUOTIS

1. Argumentai gali būti įvairūs: stilių nurodo teksto vartojimo sritis – internetinė spauda, turinys yra aktualus visuomenei, teksto faktai yra ne tik dėstomi, bet ir siekiama paveikti, įtikinti skaitytoją, dalykiškumą, aiškumą lydi ekspresyvumas ir kt.
2. Tarptautiniai žodžiai, kurie turi ilgą kirčiuotą skiemenį: *Ākcija, organizācija, profesionālas, informācija*.
3. Akronimas LOD yra sudarytas iš pirmųjų Lietuvos ornitologų draugijos pavadinimo raidžių. *Atsakymai gali būti įvairūs: SMD – Studentų mokslinė draugija ir kt.*